

Številka:

Datum: 19.06.2018

OBČINA Šenčur**Odbor za infrastrukturo****Kranjska cesta 11
4208 Šenčur****ZADEVA: Ocena možnih izvajalcev GJS obdelave in odstranjevanja komunalnih odpadkov**

Spoštovani,

Posredujemo vam dopolnjeno gradivo, v katerem smo na podlagi pridobljenih podatkov pripravili natančnejšo oceno možnih izvajalcev gospodarskih javnih služb (GJS) obdelave in odstranjevanja mešanih komunalnih odpadkov (MKO) zbranih v Občini Šenčur s strani Komunale Kranj (KK).

1. IZHODIŠČA

Ljubljanski regijski center za ravnanje z odpadki (RCERO Ljubljana) je največji kohezijski projekt s področja okolja v državi, delovati je začel konec leta 2015 in skrbi za odpadke tretjine Slovenije. Regijski center sestavljajo razširjeno odlagališče, čistilna naprava za izcedne vode in objekti za predelavo odpadkov. Novo odlagalno polje je v uporabi od 2009, čistilna naprava za izcedne vode obratuje od 2011, gradnja objektov za mehansko-biološko obdelavo odpadkov, ki je bila najzahtevnejši del projekta, pa je bila končana konec leta 2015. Ključni del regijskega centra so trije objekti, v katerih poteka mehansko-biološka obdelava odpadkov. V teh objektih se obdelujeta dve vrsti odpadkov: ločeno zbrani biološki odpadki in preostanek mešanih komunalnih odpadkov. Sprejeti in sortirani so tudi kosovni odpadki (Vir: spletna stran www.rcero.si).

V RCERO je trenutno vključenih 43 občin, tako da RCERO skrbi za odpadke tretjine Slovenije. Celotni projekt, za katerega je Evropska komisija izdala odločbo aprila 2009, po pooblastilu Mestne občine Ljubljana (MOL) in preostalih občin, vodi javno podjetje SNAGA Ljubljana d.o.o. . Ta je od novembra 2015 pričela z 12 mesečnim poizkusnim obratovanjem centra. Predhodno je pridobila vsa ustrezna dovoljenja, med njimi tudi okoljevarstveno. Na podlagi poslanega povpraševanja konec leta 2016 nam je Snaga Ljubljana podala ceno za obdelavo in odstranjevanje preostanka mešanih komunalnih odpadkov. **Ta znaša skupaj z vodenjem obračuna 117,82 EUR/t pripeljanih MKO do njihovega obrata na Barju oziroma 120,00 EUR/t oddanih MKO na lokaciji v Kranju.**

Jeseniški center za ravnanje z odpadki (CRKO Mala Mežakla) izvaja obe GJS preko zasebnega podjetja EKOGOR d.o.o. in javnega podjetja JEKO d.o.o.. Obdelava MKO se izvaja v objektu za mehansko in biološko obdelavo (MBO) prevzetih odpadkov, ki bo služil za izvajanje obvezne občinske GJS obdelave MKO odpadkov v skladu z Zakonom o varstvu okolja, v njem pa se bodo obdelovali MKO zbrani predvsem na območju občin Gorenjske statistične regije. Dne 31.1.2017 je bila investitorju, podjetju Ekogor izdana Odločba, s katero se odreja poskusno obratovanje Centra za ravnanje z odpadki Mala Mežakla, ki bo trajalo 12 mesecev. Trenutno sta za izvajanje GJS obdelavo MKO na njihovih napravah podjetju Ekogor izdani koncesiji dveh občin (Vir: spletna stran www.ekogor.si).

Odlaganje preostanka odpadkov, obdelanih na napravah podjetja Ekogor izvaja javno podjetje JEKO na obstoječem odlagališču Mala Mežakla. Odlagališče je v lasti občin Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica. Na odlagališču se v skladu z okoljevarstvenim dovoljenjem, ki poteče leta 2021 in ga bo po navedbah JEKO možno podaljšati, odlagajo odpadki iz občin Jesenice, Kranjska Gora, Žirovnica, Radovljica in Bohinj (Vir: spletna stran www.jeko.si).

Ker gre za dve ločeni dejavnosti, ki ga izvajata dve podjetji z različno ustanoviteljsko oz. družbeniško strukturo (javno : zasebno podjetje), smo pri primerjavi izhajali iz njihovih trenutnih javno objavljenih cen, ki so še vedno ekvivalentne tistim iz koncem leta 2015 in **skupaj znašajo 119,28 EUR/t pripeljanih MKO do njihovega obrata na Mežakli.**

2. PODELITEV KONCESIJE GJS OBDELAVE IN ODSTRANJEVANJA MKO

Ocena obravnava najbližja obrata za obdelavo in odstranjevanje mešanih komunalnih odpadkov na odlagališču Mala Mežaklja Jesenice in RCERO Ljubljana. Ostalih obratov na drugih lokacijah nismo obravnavali, saj smo že v osnovni oceni iz leta 2015 ugotovili, da so bodisi zaradi cene prevzema tovrstnih odpadkov ali oddaljenosti, stroški GJS obdelave in odstranjevanja odpadkov bistveno večji od obravnavanih v tem gradivu.

Ker gre v primeru Snaga Ljubljana, za javno podjetje ter v primeru podjetij JEKO+Ekogor za javno zasebno partnerstvo, ugotavljamo, da sta za podelitev GJS obdelave in odstranjevanja odpadkov dve možnosti:

- **Horizontalna (direktna) koncesija** brez razpisa (javno - javno), ki pomeni neposredni prenos v izvajanje javne službe ob izpolnjenih vsebinskih pogojih iz tretjega odstavka 36. člena Zakona o gospodarskih javnih službah (ZGJS). Horizontalno koncesijo lahko sklenemo z Mestno občino Ljubljana - RCERO – izvajalec Snaga Ljubljana.
- **Podelitev koncesije z razpisom**, pri katerem občinski svet sprejme koncesijski akt, s katerim se določita oblika in postopek javnega razpisa. Na razpis se lahko prijavijo vsa javna in zasebna podjetja, ki imajo dovoljenja/obrate za obdelavo in odstranjevanje mešanih komunalnih odpadkov v Sloveniji. V našem primeru je to lahko tudi podjetje JEKO v javno zasebnem partnerstvu z Ekogor d.o.o..

3. SWOT ANALIZA

Pri SWOT analizi smo vzeli pod drobnogled štiri aspekte in sicer prednosti, slabosti, priložnosti ter nevarnosti. Namen analize je pomoč, kam točno usmeriti izbiro oz. odločitev. Razmejiti je potrebno prva dva vidika (prednosti/slabosti), ki se nanašata na notranje dejavnike in druga dva (priložnosti/nevarnosti), ki se nanašata na zunanje dejavnike. Pri notranjih dejavnikih se nahajamo v območju lastnega vpliva - imamo možnost, da se prilagodimo, razvijemo ali kako drugače ukrepamo. Priložnosti/nevarnosti se nanašajo predvsem na zunanje dejavnike, na katere nimamo bistvenega vpliva, lahko pa jim prilagodimo notranje lastnosti.

Prednosti

Snaga Ljubljana:

- Direktno sklepanje pogodbe brez predhodnih objav in s tem relativno hitro sklepanje posla brez pritožb in razveljavitev razpisov.
- Stabilni partnerji in dolgoročna rešitev.
- Zaračunani stroški so produkcijski stroški brez prištetelega dobička, razen upravičen pribitek na vložena sredstva investicije.
- Upoštevanje vidika javnega interesa.
- Neposredni zasebni kapital ni udeležen. Izločitev interesa zasebnega kapitala po dobičkih iz dejavnosti obveznih GJS.
- Pridobljena vsa ustrezna dovoljenja.
- Objekt že v fazi rednega obratovanja.
- Visoka okoljska učinkovitost (le 5% odpadkov se odloži).
- Glede na velikost je večja izvajalčeva fleksibilnost pri izbiri dobaviteljev.
- Izvajalec obvladuje vsa operativna tveganj glede okoljskih emisij.

JEKO+Ekogor Jesenice:

- Pogoje za podelitev koncesije določa občina preko javnega razpisa.
- Doba sklenitve koncesije je lahko relativno kratka - obstaja vsakokratna (ob novem sklepanju koncesije) možnost preverjanja cen na trgu.

Slabosti

Snaga Ljubljana:

- Cena obdelave in odlaganja odpadkov se skladno z uredbo MEDO oblikuje glede na obratovalne stroške, zato se lahko spreminja, če predlagano spremembo vsakokrat potrdi pristojni organ.

JEKO+Ekogor Jesenice:

- Cena obdelave in odlaganja odpadkov se skladno z uredbo MEDO oblikuje glede na obratovalne stroške, zato se lahko spreminja, če predlagano spremembo vsakokrat potrdi konkudent.
- Možni okoljski zapleti zaradi dvojnosti okoljevarstvenih dovoljenj (obdelava ima svojega, odlaganje ima svojega – in to še ni podaljšano)
- Slabša okoljska učinkovitost (odlaga se 30% odpadkov).
- Glede na velikost je manjša izvajalčeva fleksibilnost pri izbiri dobaviteljev.
- Izvajalec ne obvladuje vsa operativnih tveganj glede okoljskih emisij (smrad pod Mežaklo).

Priložnosti

Snaga Ljubljana:

- Soudležba pri prihodnjih vlaganjih v tehnologijo.
- Možnost prevzema vseh vrst odpadkov na eni lokaciji.

JEKO+Ekogor Jesenice:

- Večja fleksibilnost pri iskanju lokacije z obratom za pretovor z naprednimi tehnologijami na zasebnih zemljiščih.

Nevarnosti in tveganja

Snaga Ljubljana:

- Zaradi preveč centrov za obdelavo mešanih komunalnih odpadkov v Sloveniji nazivna kapaciteta obrata trenutno še presega zbrane kapacitete
- Z boljšim ločevanjem se bodo količine zbranih mešanih komunalnih odpadkov namenjeni nadaljnji obdelavi in odstranjevanju zmanjševale. Iz tega razloga se bodo zmanjševale zasedenosti kapacitet posameznih obratov. V kolikor Snaga ne bo pridobila novih količin oz. na obrat preusmerila druge vrste odpadkov, obstaja tveganje višanja cene obdelave in odstranjevanja odpadkov.

JEKO+Ekogor Jesenice:

- Pri postopkih izbire koncesionarja lahko pritožbe zavlečejo izbor koncesionarja. Komunala Kranj v določenem trenutku lahko ostane brez prevzemnika odpadkov.
- Odstop od pogodbe oz. druga tveganja izvajanja dejavnosti pri zasebnih izvajalcih zaradi težav v poslovanju.
- Glede manjšanja količin velja enako, kot za Ljubljano – tekoči stroški predelave bodo ob manjših inputih nižji, fiksni pa bodo ostajali vsaj glede amortizacije, kar bo višalo ceno na tono prevzetih odpadkov, v kolikor se družba ne bo preusmerila še na druge vrste odpadkov.
- Nezmožnost najti trajno rešitev za obdelavo lahke frakcije na strani podizvajalcev.
- Trenutno časovno limitirano okoljevarstveno dovoljenje družbi JEKO za sklop deponije.
- Večja dolgoročna občutljivost na morebitne slabe poslovne izide (izgube).

Glede na navedeno ocenjujemo, da je **največja prednost podelitev horizontalne direktne koncesije za obdelavo in odstranjevanje mešanih komunalnih odpadkov objektu RCERO Ljubljana** predvsem iz razloga stabilnosti poslovanja. Partner zagotavljanja cene za uporabnika, ki je enaka stroškovni in je trenutno nižja od jeseniške.

Nekatere prednosti izbire izvajalca s postopkom javnega razpisa (pogajanja o ceni, določitev ostalih pogojev za podelitev koncesije) je v razmerah, ko Komunala Kranj nima prostora, kjer bi zbrane mešane komunalne na druge vrste odpadkov lahko pretovorila na večje kamione, žal ne moremo ustrezno ovrednotiti, saj tak postopek izbire izvajalca trenutno ni mogoč. KK namreč ne more prevažati odpadkov v smetarskih vozilih na drugi konec Slovenije, tudi če bi bili tam prevzemni pogoji oz. cena neprimerno nižja. Tak razpis je torej zaradi te logistične prepreke praktično onemogočen.

4. FINANČNA OCENA IZVAJALCEV GJS OBDELAVE IN ODSTRANJEVANJA MKO

Zaradi bistveno večjih oddaljenosti povzročitelja do drugih podobnih ali ekvivalentnih centrov v Sloveniji (SIMBIO Celje, CEROS Zasavje, KOCEROD Slovenj Gradec, CERO Slovenska Bistrica, CERO Puconci) smo finančno oceno izvedli le za najbližja centra RCERO Ljubljana in za CRKO Mežakla.

Strošek izvajanje GJS obdelave in odstranjevanja MKO

Stroške izvajanja GJS obdelave in odstranjevanja MKO glede na nova dejstva mogoče natančneje izračunati, saj so znane cene obeh izvajalcev. Za vse občine, v katerih KK zbira komunalne odpadke, smo še leta 2015 pri kalkulacijah upoštevali predvidene letne količine v višini 9.400 ton, lanske letne količine so znašale 8.100 t, **za leto 2018 pa predvidevamo obdelavo in odlaganje preostanka pod 8.000 t.** Zmanjševanje količin

odpadkov, ki gredo v obdelavo, njihov preostanek pa na odlaganje, je posledica izboljševanja ločevanja odpadkov v gospodinjstvih, kar ima za posledico tudi manjši vpliv oz. delež cene izvajanja teh dveh GJS na skupno ceno komunalne položnice za ravnanje z odpadki. **Za občino Šenčur se za leto 2018 predvideva predelava mešanih komunalnih odpadkov in kosovnih odpadkov v skupni količini cca. 840 t.**

Stroške morajo vsa podjetja, tako javna, kot zasebna, obvladovati skladno z okoljsko zakonodajo in jih skladno z uredbo MEDO vsakoletno obelodaniti z elaborati. Pri izračunu stroškovne cene je dopuščen 5% donos na sredstva centra, ki ga bodo v primeru Ljubljane obline ustanoviteljice v ceni oproščene, v primeru GJS obdelave odpadkov v zasebnem podjetju pa mora biti ustvarjeni donos na sredstva dogovorjen v koncesijskem aktu – družba pa drugače na povsem neka način izračuna stroškovno ceno, kot javno podjetje. Zato ne eno ne drugo podjetje dolgoročno ne more in ne sme fiksirati cene za obe GJS, pač pa jih mora vsako leto izračunati in ugotoviti potrebna odstopanja. **Razmerje med skupnimi cenami za obe GJS med Ljubljano in Jesenicami je 117,82 EUR/t napram 119,24 EUR/t pripeljanih odpadkov na eno ali drugo lokacijo naprave.**

Trenutno sicer ni zaznati trendov gibanja cen oz. kazalnikov, ki bi vplivali na nove cene storitev. Posledično se za kratkoročno obdobje ne kažejo vplivi na določene lokalne in regijske strategije. Dejstvo pa je, da nihče od obstoječih izvajalcev storitev obdelave in odlaganja odpadkov ne more zagotoviti srednjeročne ali dolgoročne fiksne cene svojih storitev. Vsi dejavniki, ki lahko v prihodnosti vplivajo tako na zvišanje, kot na znižanje njihovih stroškov se spreminjajo – cene energentov, cene obdelave preostankov odpadkov v tujini in nenazadnje količina obdelanih količin, ki se bo v prihodnosti po vsej verjetnosti zmanjševala. Na te vplive ne more biti imuna noben za obdelavo in odlaganje preostanka Sloveniji.

Velja poudariti, **da je trenutno vpliv cene obdelave in odlaganja mešanih komunalnih odpadkov na ceno položnice našega občana le 10%.** Veliko večji vpliv na ceno položnice bo v prihodnosti imela kvaliteta ločevanja odpadkov. Več embalaže in drugih vrst odpadkov bo (iz)ločeno od mešanih komunalnih odpadkov, nižje bodo količine, ki bodo obdelane in zaračunane, nižji bodo zneski na položnicah občanov.

Prihodki iz naslova fakturiranja

Snaga Ljubljana za storitev fakturiranja **prizna 5% od nastalih stroškov** izvajanja GJS obdelave in odstranjevanja MKO, kar na navedeni količini predstavlja za dobrih 40 tisoč evrov prihodkov za izvajanje obračuna, fakturiranja in izterjave neplačnikov. Zaradi dvojnosti izvajalskih storitev za MKO (dve GJS, dve podjetji) nam takih pogojev na Jesenicah niso mogli zagotoviti.

Strošek prevoza odpadkov do izvajalcev GJS obdelave in odstranjevanja MKO

Pri vseh treh prevzemnikih nastajajo stroški prevoza do njihovih obratov. Čeprav ta strošek po Metodologiji za izračun cen GJS (MEDO) sodi pod GJS zbiranje odpadkov, nastaja ravno iz naslova logistike prevozov do prevzemnikov.

Pri tem smo pri vseh upoštevali enako ceno smetarskega vozila na prevožen kilometer ter število voženj na leto (744). Za izhodišče je bila vzeta lokacija v Kranju (ZC Zarica) – do naprav na Mali Mežakli je 45 km, do naprav na Barju pa 35 km. Pri obeh lokacijah je poleg stroškov polno komprimiranega smetarskega kamiona upoštevan tudi čas razklada odpadkov na eni ali drugi napravi. Trenutno je za AC do Ljubljane potrebno plačevati cestnino na Torovem, kar pa v letu 2018 več ne bo prednost lokacije na Jesenicah, saj bo tudi ta odsek (elektronsko) cestninjen, zato se stroški razlikujejo le za 15% v prid Ljubljani. **Naša lastna cena do Ljubljane je trenutno 13,00 EUR/t pripeljanih MKO, do Jesenic pa 14,88 EUR/t.**

Obe lokaciji imata glede logistike tudi nekaj slabosti in sicer Ljubljana slabo prepustnost križišča na Dolgem mostu, Jesenice pa neurejeno cestno infrastrukturo zadnjih nekaj km do deponije, ki še ni asfaltirana in jo zato pozimi ni mogoče očistiti.

Tabela: ocena najugodnejšega izvajalca GJS obdelave in odstranjevanja MKO

	Center Mala Mežakla 45 km	RCERO Ljubljana 35 km	
GJS obdelava MKO	101,00	111,20	EUR/t
GJS odlaganje MKO	18,24	12,82	EUR/t
izvajanje obračuna in inkasa KK	0,00	-6,20	EUR/t
Skupaj cena 2 x GJS	119,24	117,82	EUR/t
stroški prevoza in razklada KK	14,88	13,00	EUR/t
SKUPNA CENA 2 x GJS	134,12	130,82	EUR/t

S strani Snage je podana tudi opsijska ponudba za dnevni prevzem vseh zbranih MKO na lokaciji v Kranju in sicer v 2 x 35m³ abrol konktejnerjih po enotni ceni 120,00 EUR/t. V tem primeru se razlika vseh stroškov, ki jih ima KK z oddajo MKO na letnem nivoju, poveča v prid Ljubljani iz 22 tisoč na 93 tisoč EUR, s čimer je investicija v dodatno opremo pokrita že v prvem letu oddaje. Žal pa ne KK oz. ne MOK ne razpolaga z ustrežno lokacijo in infrastrukturo, kjer bi se pretovor MKO lahko izvajal in bi na ta način privarčevali pri logistiki.

5. ZAKLJUČEK

Na podlagi podanih parametrov lahko ugotovimo, da **finančna ocena najustreznejšega izvajalca GJS obdelave in odstranjevanja MKO**, sestavljena iz stroškov prevoza do prevzemnika, samega izvajanja GJS ter prihodkov iz naslova fakturiranja, **velja za RCERO Ljubljana v upravljanju javnega podjetja Snaga**.

Za podelitev koncesije GJS obdelave in odstranjevanja mešanih komunalnih odpadkov **predlagamo model horizontalne (direktne) koncesije**, ki se sklone brez razpisa med občinami pristopnicami in občino, na območju katere se nahaja obrat za obdelavo in odstranjevanje mešanih komunalnih odpadkov. S tem zagotovimo podelitev koncesije brez možnih zapletov, ki so pri podelitvi koncesije z razpisom pogosti.

Ključni razlog za takšno odločitev najdemo v najugodnejši ceni, dolgoročno stabilnemu partnerju, ki razpolaga z ustreznim visoko tehnološkim obratom z najmanjšimi emisijskimi vplivi na okolje in bližje lokalne skupnosti ter najvišjo stopnjo okoljske zanesljivosti. Obrat razpolaga z vsemi potrebnimi dovoljenji, primerno oddaljenostjo ter eventualnim servisom vozil v primeru okvare ali nudenju potrebnega nadomestnega vozila.

Predlagani izvajalec GJS je oddaljen tako daleč, da je direkten prevoz odpadkov do prevzemnika s smetarskimi vozili še sprejemljiv, vendar pa z vidika gospodarnosti ni najbolj učinkovit. V primeru, da se na območju občin KK zagotovi prostor za razvrščanje in predhodno skladiščenje pred oddajo vsem prevzemnikom, se lahko stroški GJS zbiranja odpadkov na letni ravni dodatno znižajo za slabih 100 tisoč evrov letno, kar bi imelo ponovni vpliv na celotno znižanje položnic za zbiranje in ravnanja s komunalnimi odpadki.

Marko Kocjančič
direktor

Registrirano pri Okrožnem sodišču v Kranju s sklepom št. Srg 2000/2156

Ident. št. za DDV: SI72495421 IBAN SI56 0700 0000 0464 429

Mat. št.: 5067731 Osnovni kapital: 2.152.856,00 EUR